

**Первомайський медичний фаховий коледж
Миколаївської обласної ради**

Затверджено

наказ директора від 28.11.2025 №307-н

ПРОГРАМА

атестації здобувачів освіти

за освітньо-професійним ступенем

фаховий молодший бакалавр

спеціальності Медсестринство

освітньо-професійна програма Лікувальна справа

Ухвалено

на спільному засіданні робочих груп забезпечення
ОПП Сестринська справа, Лікувальна справа,
Акушерська справа

Протокол від 27.11.2025 №1

Програма атестації здобувачів освіти освітньо-професійного рівня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю Медсестринство освітньо- професійна програма Лікувальна справа / Укл.: Сімчишина Інна, Павлик Олена, Рачинська Ірина, Москаль Наталя - Первомайськ, 2025. —25 с.

Укладачі:

Сімчишина Інна, заступник директора з навчальної роботи Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист.

Павлик Олена, голова ЦК основ медсестринства та терапевтичних дисциплін Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист.

Рачинська Ірина, голова ЦК акушерсько-гінекологічних та педіатричних дисциплін Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист.

Москаль Наталія, голова ЦК хірургічних дисциплін Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист.

Рецензенти:

Чекрижов Олег - директор КНП «ПЦМБЛ»

Готка Віктор - директор філії «Районний медичний центр» КНП «ПЦМБЛ»

Лозова Людмила – старша медична сестра Первомайської станції швидкої медичної допомоги, Миколаївський обласний центр медичної допомоги та медицини катастроф.

Програму атестації розроблено відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 223 Медсестринство для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.11.2021р.№1202, освітньо-професійної програми Сестринська справа, затвердженої наказом по коледжу від 05.07.2022 р.№106, Положення про організацію освітнього процесу в Первомайському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради, Положення про порядок проведення атестації та екзаменаційну комісію у Первомайському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради.

АНОТАЦІЯ

Форма атестації

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Лікувальна справа спеціальності Медсестринство здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ). Навчальний заклад на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка продемонструвала відповідність результатів навчання вимогам освітньо-професійної програми освітньо-професійного ступеню фахового молодшого бакалавра. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту

Єдиний державний кваліфікаційний іспит спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених Стандартом та освітньо-професійною програмою. Рівень фахової підготовки встановлюється за допомогою різних за формою завдань і складається з таких компонентів:

- ліцензійний інтегрований іспит «Крок М», який оцінює рівень професійної компетентності із фахових дисциплін;
- практично-орієнтований іспит, який оцінює готовність здобувача до провадження професійної діяльності відповідно до вимог Стандарту шляхом демонстрування практичних компонентів професійної компетентності на реальному об'єкті або на моделі.

Практична частина включає дисципліни: «Акушерство», «Гінекологія», «Хірургія з основами онкології», «Педіатрія», «Внутрішня медицина».

Політика атестації

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти проводиться після завершення навчання на відповідному рівні освіти.

До атестації допускаються студенти, які успішно виконали всі вимоги навчального плану зі спеціальності Медсестринство освітньо-професійної програми Лікувальна справа і не мають академічної заборгованості.

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти компетентностями – комбінацією знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» освітньо-професійної програми Лікувальна справа спеціальності Медсестринство.

Успішним складанням Єдиного державного кваліфікаційного іспиту вважається успішне складання кожного компонента іспиту.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти під час атестації:

- самостійне виконання практичних завдань без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- виконання всіх завдань є обов'язковим.

Мета та завдання атестації

Контроль екзаменаційною комісією програмних результатів навчання та оцінка якості, сукупності знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих здобувачем освіти у процесі освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою Лікувальна справа, і встановлення фактичної відповідності рівня практичної підготовки до вимог Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю Медсестринство для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

Основні завдання атестації спрямовані на контроль програмних результатів навчання:

- комплексна перевірка та оцінка якості теоретичної та практичної фахової підготовки здобувачів освіти, шляхом проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту (інтегрований тестовий іспит «Крок М» та практично-орієнтований іспит з акушерства, гінекології, хірургії з основами онкології, педіатрії, внутрішньої медицини);
- встановлення відповідності підготовки здобувачів фахової передвищої освіти вимогам Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю Медсестринство для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»;
- прийняття рішення про присвоєння здобувачам освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»;
- розроблення пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців з відповідного напрямку підготовки (спеціальності, освітньо-професійної програми).

Порядок проведення атестації

Атестація для здобувачів освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» спеціальності Медсестринство освітньо-професійної програми Лікувальна справа проводиться у два етапи :

- ліцензійний інтегрований іспит «Крок М» - відповідно до затвердженої Міністерством охорони здоров'я Програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «Медсестринство» на рівні фахової передвищої освіти та вимог ДНП «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» щодо організації та проведення ліцензійного інтегрованого іспиту;

- практично-орієнтований іспит, який проводиться за білетами, схваленими на засіданні методичної ради, що складаються з 5 комплектів завдань за кожною дисципліною і включають в себе ситуаційну задачу та практичний навик. До кожного білету включається одне питання з охорони праці в галузі.

Кожне завдання оцінюється за чотирибальною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") відповідним викладачем з даної дисципліни та головою екзаменаційної комісії або його заступником.

Виконання всіх екзаменаційних завдань з комплексного кваліфікаційного іспиту є обов'язковим. Незадовільна оцінка з одного з екзаменаційних завдань є підставою для виставлення незадовільної оцінки за іспит в цілому.

При підведенні підсумків враховується думка та оцінювання професійних компетенцій здобувачів освіти кожним із членів екзаменаційної комісії і виставляється загальна оцінка.

При цьому відмінна оцінка виставляється, якщо середній бал більший або дорівнює «4,5». Оцінка "добре" виставляється, якщо середній бал знаходиться в межах 3,5 — 4,4. Оцінка "задовільно" виставляється при середньому балі в межах 3,0 — 3,4.

Загальна тривалість комплексного кваліфікаційного іспиту — не більше 6 год.

Повторне складання (перескладання) комплексного кваліфікаційного іспиту з метою підвищення оцінки проводиться тільки згідно з рішенням апеляційної комісії. У випадку незгоди з оцінкою випускник має право подати апеляцію на ім'я директора коледжу. Апеляція подається в день проведення іспиту з обов'язковим повідомленням директора коледжу. У випадку надходження апеляції розпорядженням директора створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається протягом трьох днів.

Рішення екзаменаційної комісії про оцінювання рівня підготовки студентів, виявленого при складанні іспиту, а також про присвоєння студентам кваліфікації та видачу випускникам документів про фахову передвищу освіту приймається на засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні.

Здобувач освіти, який не склав атестацію або не з'явився на екзамен без поважних причин, відраховується з коледжу як такий, що виконав навчальний план, але не пройшов атестації. Повторно скласти атестацію дозволяється на контрактній основі в наступні терміни роботи екзаменаційної комісії протягом трьох років після закінчення курсу теоретичної та практичної підготовки. Студентам, які не склали практично-орієнтований іспит з поважної, документально підтвердженої причини, директором може бути продовжений строк складання іспиту протягом терміну роботи екзаменаційної комісії поточного навчального року.

Критерії оцінювання професійних навичок

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
відмінно	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який виконує практичні навички різного ступеня складності (оволодів практичними навичками). Послідовно без помилок виконує хід практичної навички чи надає невідкладну долікарську медичну допомогу. Вміє спілкуватися з пацієнтами, визначає показання та протипоказання до виконання практичних навичок. Використовує всі допоміжні технічні засоби (пробірку, шприц, джут і т.д.); аргументує власну точку зору; володіє спеціальною термінологією; грамотно ілюструє твердження прикладами, результатами спостережень і досліджень; системно, логічно й повно викладає матеріал; не допускає фактичних помилок; володіє культурою мовлення.
добре	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який виконує практичні навички у правильній послідовності, але допускає помилки, які не впливають на кінцевий результат та стан пацієнта, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках. Без грубих помилок надає невідкладну долікарську медичну допомогу. Використовує допоміжні технічні засоби, володіє спеціальною термінологією. Правильно визначає показання, протипоказання до виконання практичних навичок.
задовільно	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який в процесі виконання практичних навичок допускає серйозні помилки, відчуває складнощі у простих випадках (відповідь неповна, допущені неточності, виробив практичні навички в мінімальному обсязі, не сформував вмінь), що може призвести до погіршення загального стану хворого. Не в повному обсязі визначені показання, протипоказання до виконання практичних навичок.
незадовільно	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не оволодів програмою (відповідь неправильна, послідовність виконання практичних навичок порушена, допущено суттєві помилки, які можуть негативно вплинути на стан здоров'я пацієнта чи призвести до виникнення ускладнення або стати причиною смерті хворого).

Критерії оцінювання ситуаційних задач

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
відмінно	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який розв'язує задачу стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває навчальний зміст, вміє його застосовувати в практичній ситуації, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.
добре	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією, достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його використовує для розв'язання ситуаційної задачі, але при цьому йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаючи окремі неістотні неточності та незначні помилки.
задовільно	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст при розв'язуванні задачі, виявляє елементарні знання окремих положень та законодавчих актів. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
незадовільно	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом в достатній мірі, фрагментарно, поверхово (без аргументації й обгрунтування) викладає окремі питання, необхідні для розв'язання задачі.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. Програмні результати навчання, визначені ОПП Лікувальна справа за спеціальністю Медсестринство:

- РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
- РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.
- РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.
- РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.
- РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.
- РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.
- РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.
- РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .
- РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.
- РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.
- РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.
- РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .
- РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.
- РН 14. Здійснювати заходи щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.
- РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.
- РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.
- РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

РН 20. Надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу в разі критичних та термінальних станів, керуючись чинними протоколами, із застосуванням медичного інструментарію та знань з групової належності затверджених лікарських засобів, особливостей їхньої фармакокінетики та фармакодинаміки (способи введення, дозування, показання, протипоказання, взаємодії між собою, побічні ефекти, передозування та способи усунення їх, в т.ч. наркотичних засобів).

РН 21. Здійснювати первинне обстеження пацієнтів, оцінювати міру виявлених порушень у типових випадках найбільш поширених захворювань, визначати критичні порушення дихальної та серцево-судинної систем (статичні зображення та динамічні ритми на моніторі) та виконувати алгоритм подальших лікувальних дій пацієнтів різного віку в клінічних ситуаціях.

РН 22. Надавати першу медичну та долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час, працювати у складі бригад і загонів невідкладної екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження, оцінювати місця події, забезпечувати безпеку персоналу та пацієнта, застосовувати табельні засоби індивідуального захисту.

РН 23. Організовувати лікувально-евакуаційне забезпечення бойових дій особового складу військового підрозділу та медичне сортування в умовах бойових дій.

РН 24. Організовувати лікувально-евакуаційні заходи в осередках масового ураження, надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу постраждалим унаслідок аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, у зонах стихійного лиха та осередках інфекційного спалаху.

II. Деталізована програма ліцензійного іспиту «Крок М» (найменування розділу/ підрозділу/ теми)

Організація профілактики інфекцій та інфекційний контроль

Інфекційна безпека. Інфекційний контроль .

Асептика та антисептика в практичній діяльності медичного працівника.

Інструментальні методи діагностики. Підготовка та участь у дослідженнях

Ендоскопічні методи дослідження.

Ультразвукові дослідження.

Рентгенологічні методи дослідження.

Функціональні методи діагностики.

Застосування ліків. Способи та методи введення

Парентеральне введення ліків .

Ін'єкції. Ускладнення ін'єкцій та їх профілактика.

Найпростіші методи фізіотерапії

Застосування холоду.

Застосування тепла.

Хвороби крові і кровотворних органів

Анемії.

Гостра постгеморагічна.

Залізодефіцитна.

Фолієво-дефіцитна.

Лейкози.

Гострий лейкоз.

Хронічний лейкоз.

Ішемічна хвороба серця.

Стенокардія.

Серцево-судинні розлади

Інфаркт міокарда.

Артеріальна гіпертензія.

Серцево-судинна недостатність.

Гостра серцева недостатність (серцева астма, набряк легенів).

Гостра судинна недостатність (непритомність, колапс, шок).

Патологія артеріальних судин.

Облітеруючий ендартеріт.

Інсульт.

Патологія венозних судин.

Варикозна хвороба.

Тромбофлебіт.

Тромбоемболія.

Порушення серцевого ритму.

Хвороби дихальної системи

Обструктивна патологія.

Хронічні обструктивні захворювання легень.

Бронхіальна астма.

Стороннє тіло верхніх дихальних шляхів.

Стеноз верхніх дихальних шляхів.

Запальні та гнійні захворювання дихальної системи.

Пневмонія.

Плеврит.

Бронхоектатична хвороба.

Туберкульоз легень.

Рак легень.

Пневмоторакс.

Ушкодження легень та травми грудної клітки.

Професійні захворювання та професійні отруєння.

Патологія травної системи

Гастрит.

Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки.

Рак шлунка.

Гепатит хронічний.

Цироз печінки.

Холецистит.

Жовчно-кам'яна хвороба.

Панкреатит.

Гострий апендицит.

Перитоніт.

Кишкова непрохідність.

Кили.

Ушкодження черевної стінки та органів черевної порожнини (закриті та відкриті).

Шлунково-кишкова кровотеча (стравохід, шлунок, дванадцятипала кишка).

Патологія нирок і сечовивідних шляхів

Гломерулонефрит.

Пієлонефрит.

Нирковокам'яна хвороба.

Цистит.

Травми нирок та сечовивідних шляхів (сечового міхура, сечівника).

Гостра ниркова недостатність.

Жіноча репродуктивна система

Багатоплідна вагітність.

Фізіологічні пологи.

Періоди пологів.

Післяпологовий період.

Пізні гестози вагітних.

Акушерські кровотечі.

Кровотечі під час вагітності.

Кровотечі під час пологів та в ранньому післяпологовому періоді.

Порушення менструального циклу.

Травми жіночих статевих органів.

Запальні захворювання жіночих статевих органів.

Позаматкова вагітність.

Апоплексія яєчників.

Патологія шкіри і підшкірних тканин

Запальні захворювання шкіри та підшкірних тканин.

Неспецифічні запальні захворювання шкіри та підшкірних тканин (фурункул, карбункул, абсцес, флегмона, гідраденіт, панарицій).

Пролежні.

Бешиха.

Екзема.

Пошкодження м'яких тканин.

Рани.

Електротравма.

Опіки.

Відмороження.

Патологія опорно-рухового апарата і сполучної тканини

Ревматична хвороба.

Рахіт.

Травми.

Переломи (відкриті, закриті).

Вивихи.

Синдром тривалого роздавлювання.

Артрити.

Алергічні захворювання

Укуси та ужалення комах.

Кропив'янка.

Ангіоневротичний набряк.

Анафілаксія та анафілактичний шок.

Ендокринні захворювання

Хвороби щитоподібної залози.

Гіпертиреоз.

Гіпотиреоз.

Цукровий діабет.

Коматозні стани при цукровому діабеті.

Інфекційні та паразитарні хвороби

Захворювання переважно з фекально-оральним механізмом передачі.

Шигельоз, холера.

Черевний тиф.

Ботулізм.

Вірусний гепатит А.

Захворювання переважно з повітряно-крапельним механізмом передачі.

Менінгококова інфекція.

Кашлюк.

Кір, скарлатина, краснуха, вітряна віспа.

Захворювання переважно з трансмісивним механізмом передачі.

Малярія.

Захворювання переважно з рановим та інокуляційним механізмом передачі.

Правець.

Сказ.

Лептоспіроз.

Вірусні гепатити В, С.

Захворювання переважно з множинним механізмом передачі.

Чума.

III. Перелік тем до практично-орієнтованої частини

3.1 Акушерство

1. Робота жіночої консультації, завдання, звітна документація.

2. Робота пологового будинку, основні завдання, документація.

3. Анатомія жіночого тазу, тазового дна. Жіночий таз в акушерському аспекті. Тазовимірювання.

4. Методи дослідження вагітних і роділь. Діагностика ранніх та пізніх строків вагітності.

5. Пологи. Перебіг. Ведення. Післяпологовий період.

6. Дистрес плода. Асфіксія та реанімація новонародженого.

7. Тазові передлежання.

8. Багатоплідна вагітність.

9. Невиношування, переношування вагітності.

10. Неправильні положення плода.
11. Гестози вагітних.
12. Аномалії пологової діяльності.
13. Вузькі тази
14. Акушерські кровотечі.
15. Пологовий травматизм.
16. Акушерські операції.
17. Невідкладні стани в акушерстві.

3.2. Гінекологія

1. Методи обстеження гінекологічних хворих.
2. Порушення ОМЦ.
3. Запалення жіночих статевих органів.
4. Безпліддя.
5. Фонові, передракові захворювання ж.с.о.
6. Пухлини ж.с.о.
7. Невідкладні стани в гінекології.
8. Репродуктивне здоров'я. Контрацепція.

3.3. Хірургія з основами онкології

1. Знеболення: загальне та місцеве. Загальні принципи надання першої медичної допомоги.
2. Гемостаз.
3. Ушкодження. Закриті механічні ушкодження (травми).
4. Відкриті механічні ушкодження (рани).
5. Термічні та хімічні ушкодження. Електротравма.
6. Місцеві гнійні захворювання шкіри, підшкірної жирової клітковини, судин, кісток і суглобів.
7. Гостра анаеробна інфекція. Профілактика газової гангрені, правця.
8. Синдром порушення кровообігу.
9. Захворювання судин нижніх кінцівок. Клінічна картина, діагностика, тактика фельдшера, принципи лікування.
10. Поняття про пухлини та пухлинний процес. Загальні принципи діагностики та лікування пухлин.
11. Захворювання та ушкодження голови. Клінічна картина, діагностика, тактика фельдшера, принципи лікування.
12. Захворювання та ушкодження грудної клітки та органів грудної порожнини. Рак грудної залози. Клінічна картина, діагностика, тактика фельдшера, принципи лікування.
13. Гострі і хронічні захворювання органів черевної порожнини. Клінічна картина, діагностика, тактика фельдшера, принципи лікування.
14. Захворювання та ушкодження прямої кишки. Клінічна картина, діагностика, тактика фельдшера, принципи лікування.
15. Захворювання ушкодження органів сечовидільної системи. Клінічна

картина, діагностика, тактика фельдшера, принципи лікування.

16. Захворювання та ушкодження хребта і таза.

3.4 Педіатрія

1. Анатомо-фізіологічні особливості новонародженої дитини та догляд за нею.
2. Грудне вигодовування дитини: характер молозива, грудного молока, принципи грудного вигодовування. Вигодовування грудної дитини. Змішане та штучне вигодовування.
3. Захворювання новонароджених. Захворювання шкіри й пупкової ранки. Сепсис новонароджених.
4. Захворювання новонароджених. Пологові травми. Асфіксія новонароджених. Захворювання новонароджених. Внутрішньочерепна пологова травма. Гемолітична хвороба новонароджених
5. Гіпервітаміноз D. Гіповітаміноз. Рахіт. Гіпокальціємічний синдром у дітей раннього віку.
6. Аномалії конституції.
7. Гострі розлади травлення у дітей раннього віку.
8. Хронічні розлади травлення. Гіпотрофія. Паратрофія.
9. Захворювання печінки, жовчних шляхів, підшлункової залози. Стоматити. Гельмінтози.
10. Захворювання органів дихання. Гострий риніт, фарингіт, трахеїт, ларингіт. Стенозувальний ларинготрахеобронхіт. Ангіна: катаральна, фолікулярна, лакунарна. Хронічний тонзиліт.
11. Гострий бронхіт. Пневмонія. Бронхіальна астма.
12. Захворювання серцево-судинної системи. Природжені вади серця й судин.
13. Ревматизм. Вегетосудинна дистонія.
14. Захворювання системи крові. Анемія.
15. Захворювання системи крові. Лейкоз. Геморагічний діатези.
16. Захворювання нирок і сечових шляхів. Гломерулонефрит. Нефротичний синдром. Пієлонефрит.
17. Кашлюк. Паракашлюк.
18. Вітряна віспа. Епідемічний паротит.
19. Скарлатина.
20. Кір. Краснуха.
21. Дифтерія.
22. Менінгококова інфекція.
23. Дизентерія. Кишкова колі-інфекція.

3.5 Внутрішня медицина

- I. Інструментальні методи діагностики. Підготовка та участь у дослідженнях
1. Інструментальні та лабораторні методи обстеження пацієнта, діагностичне значення.

II. Хвороби дихальної системи

2. Обструктивна патологія.
3. Бронхіти.
4. Бронхіальна астма.
5. Запальні та гнійні захворювання дихальної системи
6. Пневмонія (в тому числі абсцедуюча).
7. Туберкульоз легень.
8. Плеврит
9. Бронхоектатична хвороба.
10. Рак легень.

III. Серцево-судинні розлади

11. Набуті вади серця.
12. Артеріальна гіпертензія.
13. Атеросклероз.
14. ІХС, стенокардія.
15. Інфаркт міокарда.
16. Гостра серцева недостатність (ліво- і правошлуночкова). Серцева астма, набряк легень, ТЕЛА.
17. Гостра судинна недостатність (непритомність, колапс, шок).
18. Хронічна серцева недостатність.
19. Порушення серцевого ритму.

IV. Патологія травної системи

20. Гастрит.
21. Виразкова хвороба.
22. Рак шлунка.
23. Хронічний гепатит.
24. Цироз печінки.
25. Хронічний холецистит,
26. Жовчнокам'яна хвороба.
27. Хронічний панкреатит.

V. Патологія нирок і сечовивідних шляхів.

28. Гломерулонефрит.
29. Пієлонефрит.
30. Цистит.
31. Нирковокам'яна хвороба.
32. Хронічна ниркова недостатність.

VI. Хвороби крові і кровотворних органів

33. Залізодефіцитна анемія (в тому числі постгеморагічна).
34. В12 дефіцитна анемія.
35. Геморагічний діатез.
36. Гострий лейкоз.
37. Хронічний лейкоз.

VII. Ендокринні захворювання

38. Гіпотиреоз.
39. Гіпертиреоз.
40. Цукровий діабет.
41. Коматозні стани при цукровому діабеті.

VIII. Патологія опорно-рухового апарата і сполучної тканини

42. Ревматична хвороба.
43. Ревматоїдний артрит.
44. Системний червоний вовчок.
45. Склеродермія.
46. Деформівний остеоартроз.

IX. Алергічні захворювання

47. Укуси і ужалення комах.
48. Кропив'янка.
49. Ангіоневротичний набряк (набряк Квінке)
50. Анафілаксія і анафілактичний шок.

X. Професійні захворювання та отруєння

51. Пневмоконіози (силікоз, силікатоз).
52. Вібраційна хвороба.
53. Професійні отруєння та невідкладна допомога в разі гострих інтоксикаціях.

3.6. Охорона праці в галузі

1. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей та оточуюче середовище. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.
2. Законодавча та нормативна база у сфері охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.
3. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці. Профілактика травматизму та професійних захворювань.
4. Чинники виробничого середовища, умови праці.
5. Основи виробничої безпеки. Загальні вимоги безпеки. Електробезпека. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

IV. Перелік практичних навиків до практично-орієнтованої частини

4.1 Акушерство

1. Продемонструйте IV прийоми Леопольда.
2. Виміряйте зовнішні розміри тазу. Виміряйте індекс Соловйова, розкрийте його значення.
3. Розрахуйте справжню кон'югату різними способами. Виміряйте діагональну кон'югату.
4. Виміряйте обвід живота, висоту стояння дна матки, визначте передбачену вагу плода .
5. Вислухайте серцебиття плоду.

6. Продемонструйте техніку зціджування молочних залоз мануальним способом та за допомогою молоковідсмоктувача, охарактеризуйте правила.
7. Продемонструйте ознаки відділення посліду.
8. Проведіть огляд посліду на цілісність.
9. Продемонструйте техніку ручної допомоги за Цов'яновим I та II, класичної ручної допомоги.
10. Надайте невідкладну допомогу при важких формах пізнього гестозу (підготуйте інструменти).
11. Продемонструйте прийоми зовнішнього виділення посліду.
12. Проведіть огляд шийки матки на цілісність після пологів.
13. Проведіть ручне обстеження порожнини матки.
14. Продемонструйте ознаки Вастена, Цангемейстера.
15. Продемонструйте ручне відділення плаценти на фантомі.
16. Зберіть набір інструментів та продемонструйте епізіотомію на фантомі.
17. Продемонструйте активну тактику ведення III періоду пологів.
18. Надайте акушерську допомогу при головному передлежанні.
19. Розрахуйте передбачену дату пологів різними способами.
20. Визначте білок у сечі різними способами.
21. Зберіть набір інструментів для плодоруйнівних операцій.
22. Складіть набір інструментів для вишкрібання в пізньому післяпологовому періоді, для накладання акушерських щипців.
23. Продемонструйте перший туалет новонародженого
24. Приготуйте все для пологостимуляції. Охарактеризуйте правила, перелікуйте умови та протипоказання.
25. Оцініть пологову діяльність (тривалість перейм та потуг, пауз між ними).
26. Складіть набір інструментів для зашивання розриву промежини I-II ступеня, перелікуйте правила.
27. Розрахуйте фізіологічну крововтрату в пологах для роділлі вагою 70 кг. Оцініть фактичну крововтрату в пологах.
28. Продемонструйте асинклітичні вставлення голівки плода.
29. Продемонструйте біомеханізм пологів при передньому виді потиличного передлежання.
30. Продемонструйте біомеханізм пологів при задньому виді потиличного передлежання

4.2. Гінекологія

1. Заберіть мазок на ступінь чистоти піхви. Охарактеризуйте ступені чистоти піхви.
2. Проведіть піхвове спринцювання.
3. Проведіть бімануальне дослідження.

4. Проведіть тести функціональної діагностики. Накресліть графік нормальної базальної температури.
5. Зберіть інструменти для діагностичного вишкрібання.
6. Зберіть інструменти для зондування матки.
7. Заберіть мазок на гонорею, трихомоніаз.
8. Введіть вагінально порошкоподібну речовину.
9. Зберіть інструментарій для метросальпінгографії.
10. Введіть піхвовий тампон.
11. Зберіть інструментарій для біопсії шийки матки.
12. Зберіть інструментарій для штучного аборту, міні – аборту.
13. Зберіть інструментарій для кольпоскопії, охарактеризуйте пробу Шилера.
14. Зберіть інструментарій для пункції черевної порожнини через задне склепіння піхви.
15. Проведіть піхвову ванночку.
16. Зберіть спеціальний акушерсько-гінекологічне анамнез.
17. Введіть піхвовий песарій.
18. Заберіть мазок на онкоцитологію.
19. Заберіть мазок на гормональне дзеркало.
20. Проведіть тугу тампонаду піхви.
21. Проведіть огляд шийки матки в дзеркалах
22. Зберіть набір для введення та видалення ВМК.
23. Проведіть провокацію перед взяттям мазка на гонорею.
24. Проведіть бактеріологічний посів на гонорею.
25. Підготуйте пацієнтку до УЗД органів малого тазу.
26. Проведіть обстеження молочних залоз.
27. Підготуйте хвору до планової гінекологічної операції.
28. Підготуйте хвору до ургентної гінекологічної операції.
29. Зберіть набір інструментів для поліпектомії.
30. Зберіть набір інструментів для гідротубації.

4.3. Хірургія з основами онкології

1. Зупинити артеріальну кровотечу у верхній третині стегна джгутом Есмарха.
2. Зупинити артеріальну кровотечу в нижній третині плеча джгутом Есмарха.
3. Накласти джгут-турнікет собі.
4. Накласти пов'язку "лицарська рукавичка".
5. Накласти пов'язку Дезо.
6. Накласти колосоподібну пов'язку.
7. Накласти пов'язку "шапка Гіппократа".
8. Накласти пов'язку "вуздечка".

9. Накласти пов'язку на обидва ока.
10. Накласти пов'язку на одну молочну залозу.
11. Накласти хрестоподібну пов'язку на обидва плечових суглоба при переломі обох ключиць.
12. Накласти хусткову пов'язку.
13. Визначити групу крові за допомогою цоліклональних реагентів.
14. Визначити резус-належність експрес-методом.
15. Підготувати набір інструментів для венесекції.
16. Підготувати набір інструментів для первинного хірургічного оброблення рани.
17. Підготувати набір інструментів для трепанації черепа.
18. Підготувати набір інструментів для ампутації кінцівок.
19. Підготувати набір інструментів для трахеостомії.
20. Зняти вузлові шви на муляжі.
21. Провести перев'язку рани в стадії гідратації.
22. Провести обробку вкушеної рани.
23. Підготувати набір інструментів для типових операцій на органах черевної порожнини.
24. Надати допомогу в разі проникаючої травми голови.
25. Надати допомогу в разі відкритого пневмотораксу.
26. Надати допомогу в разі перелому діафіза правого плеча.
27. Надати допомогу у випадку перелому кісток передпліччя в середній третині.
28. Накласти гіпсову пов'язку в разі перелому кісток передпліччя в типовому місці.
29. Надати допомогу в разі перелому двох кісток гомілки.
30. Накласти пов'язку на культю після ампутації кінцівки.

4.4 Педіатрія

1. Продемонструйте техніку збору сечі для загального аналізу у дітей віком до 1 року.
2. Продемонструйте проведення туалету пупкової ранки у разі катарального омфаліту.
3. Продемонструйте постановку газовідвідної трубки дитині 2 міс.
4. Продемонструйте введення 8 ОД інсуліну.
5. Продемонструйте техніку виконання проби Манту.
6. Продемонструйте надання невідкладної допомоги при гіпертермії.
7. Продемонструйте надання допомоги дитині при блюванні та проведення оральної регідратації.
8. Продемонструйте взяття мазка із зівка та носу на бацилу Леффлера.
9. Продемонструйте проведення ранкового туалету грудної дитини.
10. Продемонструйте проведення вакцинації проти поліомієліту.
11. Продемонструйте обробку шкіри при попріlostях.
12. Продемонструйте взяття мазка із носоглотки на наявність менінгокока.
13. Продемонструйте зважування, вимірювання окружності голови, груді, зросту дитини.

14. Продемонструйте годування дитини з пляшечки, ложечки, шприца, через зонд.
15. Продемонструйте постановку зігрівального компресу на вухо дитині до 1 року.
16. Продемонструйте надання допомоги при стенозуючому ларинготрахеїті.
17. Продемонструйте техніку промивання шлунку дитині 3 міс.
18. Здійсніть туалет та продемонструйте закапування крапель в очі, ніс, вуха.
19. Проведіть підрахунок пульсу і дихання у дитини першого року життя.
20. Продемонструйте проведення гігієнічної ванни дитині до 1 року.
21. Продемонструйте техніку вимірювання температури тіла дитині раннього віку.
22. Продемонструйте обробку слизової оболонки рота при стоматиті.
23. Проведіть постановку очисної клізми дитині 3 міс.
24. Продемонструйте проведення штучної вентиляції легень і закритого масажу серця новонародженій дитині.
25. Продемонструйте надання невідкладної допомоги при носовій кровотечі.
26. Продемонструйте розрахунок дози вітаміну D₃ для профілактики, дача вітаміну D₃
27. Продемонструйте введення вакцини «Інфанрікс», АКДП.
28. Продемонструйте техніку проведення зіскобу на ентеробіоз, взяття калу на бак.дослідження.
29. Продемонструйте допомогу дитині при ларингоспазмі.
30. Продемонструйте техніку введення вакцини КПК.

4.5 Внутрішня медицина

1. Продемонструйте забір крові із вени на біохімічне дослідження.
2. Продемонструйте забір крові на коагулограму.
3. Продемонструйте техніку проведення дуодентального зондування.
4. Продемонструйте техніку вимірювання температури тіла на муляжі.
Зареєструйте дані в температурний лист.
5. Продемонструйте техніку визначення артеріального пульсу, визначте їх характеристики, оцініть отримані дані. Зареєструйте дані в температурний лист.
6. Продемонструйте техніку визначення артеріального тиску, оцініть отримані дані. Зареєструйте дані в температурний лист.
7. Продемонструйте техніку проведення шлункового зондування з ентеральним подразником.
8. Продемонструйте техніку збору харкотиння на БК, атипіві клітини, бактеріального дослідження.
9. Продемонструйте забір сечі на загальний аналіз, за Нечипоренком, Земницьким. Поясніть особливості виконання
10. Продемонструйте в/м введення цефтріаксону 1,0 на муляжі.
11. Продемонструйте внутрішньовенне струминне введення 10% хлористого кальцію.
12. Продемонструйте внутрішньом'язеве введення біциліну-3 на муляжі.
13. Продемонструйте техніку внутрішньовенного струминного введення 20

мл розчину глюкози 40%.

14. Продемонструйте техніку кровопускання.
15. Монтаж системи для в/в крапельного введення ліків.
16. Проведіть внутрішньошкірну пробу на чутливість до ампіциліну.
17. Продемонструйте підшкірне введення камфори 20% на муляжі.
18. Продемонструйте введення 12 ОД інсуліну на муляжі.
19. Продемонструйте техніку внутрішньовенного струминного введення корглікону (0.6 мг/мл)
20. Продемонструйте внутрішньовенне краплинне введення 300 мл фізіологічного розчину натрію хлориду.
21. Продемонструйте техніку зондового промивання шлунка на муляжі.
22. Продемонструйте заходи по профілактиці пролежнів.
23. Продемонструйте подачу грілки пацієнту.
24. Продемонструйте техніку постановки олійної клізми.
25. Продемонструйте техніку застосування гірчичників. Показання, протипоказання
26. Накладіть водно-спиртовий зігрівальний компрес на ліктьовий суглоб
27. Продемонструйте техніку застосування міхура з льодом, показання, протипоказання.
28. Продемонструйте техніку застосування газовивідної трубки. Показання, протипоказання.
29. Продемонструйте техніку користування кишеньковим інгалятором, небулайзером та спейсером.
30. Продемонструйте техніку постановки очисної клізми.

V. ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Перелік літератури

5.1 Акушерство

Основна

- Грищенко В.І., Щербина М.О. *Акушерство: підручник.* — К.: Медицина, 2009. — 408 с.
- Касевич Н.М., Шаповал К.І. *Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник.* — К.: Медицина, 2007. — 224 с.
- Мороз Л.О. *Посібник для практичних занять з акушерства.* — К.: Здоров'я, 2006. — 258 с.
- Назарова І.В. *Невідкладні стани в акушерстві: навч. посіб.* — К.: Медицина, 2008. — 104 с.
- Назарова І.Б. *Медсестринство в акушерстві: підручник.* — К.: Медицина, 2008. — 224 с.
- Назарова І.Б., Самойленко В.Б. *Фізіологічне акушерство: підручник.* — К.: Медицина, 2009. — 407 с.
- Хміль С.В., Романчук Л.І., Кучма З.М. *Акушерство: підручник.* — Тернопіль: Підручники і посібники, 2008—624 с.
- Шатило В.Й., Яворський П.В. *Практикум з фантомного акушерства.* — К.: Медицина, 2010. — 112 с.

Допоміжна

- Назарова І.Б. Медсестринство в акушерстві. — К.: Медицина, 2008.
- Тарасюк В.С., Куганська Г.Б. Охорона праці у лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності. — К.: ВСВ «Медицина», 2010.
- С.Хміль, «Акушерство» - Тернопіль: Укрмедкнига, 2008.

5.2 Гінекологія

Основна

- Хміль С.В. Гінекологія: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2006.
- Хохліч Т.І. Практикум з гінекології. — К.: Здоров'я, 2000— 200 с.

Допоміжна

- Грищенко В.І., Щербини М.О. Гінекологія: підручник. — К.: Медицина, 2007.
- Касевич Н.М., Шаповал К.І. Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2007. — 224 с.
- Мазорчук Б.Ф., Жученко П.Г. Акушерство і гінекологія № 1: підручник. — К.: Ріхтер Гедеон, 2005.
- Мазорчук Б.Ф., Жученко П.Г. Акушерство і гінекологія № 2: підручник. — К.: Астеллас Фарма Юрон Б.В., 2007.
- Мороз Л.О. Гінекологія: підручник. — К.: Здоров'я, 2002.
- Назарова І.Б., Пісарєв А.А., Михайлов О.В. Медсестринство в гінекології: навч. посіб. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
- Степанківська О.В., Щербина М.О. Гінекологія: підручник. — К.: Здоров'я, 2010.
- Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.

5.3 Хірургія з основами онкології

Основна:

- Кіт О.М., Ковальчук О.Л. Хірургія. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2004.
- Хірургія: підручник / О.Ю. Усенко, Г.Б. Білоус, Г.Й. Путинцева. — К.: Медицина, 2015. — 400 с.
- Практикум з медсестринства в хірургії : практикум / Р.О. Сабадишин, О.В. Маркович, В.О. Рижковський [та ін.]. — Вінниця : Нова Книга, 2017. — 360 с.
- Навчальний посібник з хірургії в модулях: навч. посіб. / За ред. Л.М. Ковальчука. — К.: Медицина, 2011. — 480 с.
- Медсестринство в онкології: підручник / за ред. Л.М. Ковальчука. — К.: Медицина, 2011. — 512 с.
- Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник. — К.: Медицина, 2009. — 144 с.
- Хіміч С.Д. Хірургія. — К.: Здоров'я, 2004.
- Невідкладні стани в хірургії : навч. посіб. / К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін. ; за ред. Л.М. Ковальчука. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 560 с.

Допоміжна :

- Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.
- Касевич Н.М., Шаповал К.І. Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
- Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник. — К.: Медицина, 2009. — 144 с.
- Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.
- Шідловський В.О., Полянський І.Ю. Факультетська хірургія. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2005.
- Невідкладна військова хірургія. / пер. з англ. — Київ, Наш Формат, 2022. — 512 с.: іл.
- Симптоми і синдроми у хірургії : навч. посіб. / І.Д. Герич, С.Д. Хіміч, А.С. Барвінська та ін. ; за ред. І.Д. Герича, С.Д. Хіміча. — К. : ВСВ «Медицина», 2016. — 304 с.

5.4 Педіатрія

Основна

- Капітан Т. В. Пропедевтика дитячих хвороб з доглядом за дітьми. — Вінниця: ДП ДКФ, 2006. — 792 с.
- Педіатрія / За ред. С.К. Ткаченка, Р.І. Поцюрка. — К.: Здоров'я, 2003. — 752 с.
- Запорожан.В.М.Підручник «Акушерство і гінекологія» том 2 Неонатологія Київ ВСВ Медицина – 2013 – 927с.
- Федорців О.Є. Лобода В.Ф. Медсестринство в педіатрії. Навчальний посібник у трьох частинах Частина І Неонатологія Тернопіль «Укрмедкнига» - 2010 – 243с.

Допоміжна

- Діагностика захворювань та реабілітація дітей / Л.М. Слободян. В.Ф. Лобода. Н.Б. Процайло / За ред. Л.М. Слободян. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. — 614 с.
- Довідник педіатра / Л.С. Слободян. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. — 456 с.
- Невідкладні стани в педіатрії: Навч. посібник / Р.І. Поцюрко, Л.С. Леськів, М.М. Монастирський / За ред. Р.І. Поцюрка. — К.: Медицина, 2006. — 192 с.
- Педіатрія. Навч. посібник для студ. ВМНЗ освіти І—ІІ рівня акредитації / О.В. Тяжка. О.П. Вінницька. Т.І. Лутай / За ред. О.В. Тяжкої. — К.: Медицина, 2006. — 552 с.

5.5 Внутрішня медицина

Основна

- Шведа М.І., Пасечко Н.В. Терапія. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2007.

Допоміжна

- Бондаренко А.Д. Навчально-методичний посібник із терапії. — К., 2003.
- Внутрішня медицина: Терапія: підручник / Н.М. Середюк, І.П. Вокалюк. — К., 2010.
- Довідник домашнього лікаря / В.Д. Казьмін. — М.: Астрель, 2000.
- Єпішин А.В. Внутрішні хвороби. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2005.
- Єпішин А.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими, 2003.
- Круглікова В.М., Шевцова Л.І. Практикум із внутрішніх хвороб у модулях. — К.: Медицина, 2008.
- Медсестринство у внутрішній медицині / За ред. В.В. Стасюка. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010.
- Медсестринство у внутрішній медицині / М.Б. Шегедин, І.А. Шуляр, Л.М. Подносова, Л.П. Дацко, О.Т. Шавала. — К.: Медицина, 2009.
- Мостовий Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів. — Вінниця, 2011.
- Навчальний посібник з внутрішньої медицини: навч. посіб. / Фойняк В.М., Бондаренко А.Д. та ін. — К.: Медицина, 2010.
- Середюк Н.М. Внутрішня медицина. Терапія. — 2-ге вид., стереотип. — М.: Медицина, 2007.
- Шегедин М.Б., Шуляр І.А., Подносова Л.М. та ін. Медсестринство в терапії. — Дрогобич: Видавнича фірма “Відродження”, 2006.
- Яворський О.Г. Пропедевтика внутрішніх хвороб. — К.: Здоров’я, 2004.

5.6 Охорона праці в галузі

Основна

- Яремко З.М. Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань.
- Навчальний посібник / Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В. – Львів : Видав.
- центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с.
- Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І.
- Применко та ін. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 448 с.
- Васійчук В.О. Основи цивільного захисту. Навчальний посібник / В.О. Васійчук,
- В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 384 с.
- Кім Л. Я. Основи рятування і збереження життя людини у невідкладному стані.
- Навчально-методичний посібник / Л.Я. Кім, Н.В. Наливайко. – Львів : Друк на
- потребу, 2017. – 135 с.
- Гандзюк В. Основи охорони праці: Підручник.- Львів: Афіша, 2002.-320с.

- *Тарасюк В. Охорона праці в лікувально – профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: Підручник. – к.ВСВ : «Медицина», 2010. – 488с.*

Допоміжна

- *Петрук М.П. Безпека життєдіяльності / М.П. Петрук, Х.Я. Гіщак, Н.М. Карп'як та ін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011.– 224 с.*

5.7 Інтернет-ресурси

- *<http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.*
- *<http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.*
- *<http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.*
- *<http://www.social.org.u> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.*
- *<http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт В.*